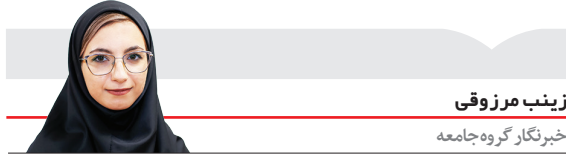

زائران اربعین می گویند به غیر از کمبود شدید وسایل نقلیه در مرز مهرا ن امکانات دولتی رشد محسوسی داشته است

نمره قبولی در رفت، غافلگیری در برگشت

زینب مرزوقی

خبرنگار گروه جامعه

با وجود اینکه اربعین حسینی فرارسید اما قاصه اربعین و زائران هنوز به پایان نرسیده است. پیش از آغاز سفرهای اربعین دو گزارش مفصل در رابطه با مشکلات تهیه بلیت به مقصد عتبات و مشکلات تهیه بلیت به شهرهای مرزی با عنوان «ستاد تسهیلات سفر به آنتالیا فعال تر از ستاد اربعین» و «بلیت های خیالی اربعین به قیمت مصوب» منتشر شد. پس از شروع پیاده روی به سمت کربلا و ورود زائران غیرایرانی نیز گزارشی تفصیلی از حال و هوای زائران پاکستانی با عنوان «میرجواه حسینی شد» منتشر کردیم.

از جمله مشکلاتی که در گزارش های قبلی به آن اشاره کردیم مشکل کمبود ناوگان حمل و نقل جاده ای بود. شرایط موجودی بلیت های اتوبوس در روزهای منتهی به اربعین ناهموارتر از سایر بلیت ها بود و گزارش هایی از افزایش چندبرابری قیمت اتوبوس ها به مرزهای جنوب غرب و غرب کشور داشتیم. در گزارش هایی از سوی خوانندگان «فرهیختگان»، قیمت بلیت اتوبوس تهران تا مهرا ن حتی تا ۶۰۰ هزار تومان رسیده و این در حالی است که قیمت بلیت اتوبوس این مسیر نهایتا ۳۵۰ هزار تومان است. رئیس فراکسیون حج و زیارت مجلس شورای اسلامی از رفع مشکل کمبود ناوگان مسافری جاده ای زائران اربعین با اجاره تعداد زیادی اتوبوس های مدرن از ترکیه برای جابه جایی زائران خبر داده بود اما ظاهرا تا مدت مشخصی برای بسیاری از مرزهای زمینی اتوبوس به میزان کافی وجود نداشت یا اگر هم اتوبوس و صندلی وجود داشته باشد، با چند ده برابر قیمت در حال فروش بود. این بار اما قاصه شکل خروج زائران و ورودشان به وطن است، یعنی با وجود تمام هشدارها و نوشتن از کم کاری های صورت گرفته تا چه میزان این کم کاری ها برطرف شدند و تا چه حد باقی ماندند؟

سامانه «سماح» از چهارم مرداد در دسترس قرار گرفت و از همان روزهای ابتدایی گزارش هایی از اختلال در این سامانه داده شد. تا جایی که طی روزهای متوالی، پیش از آغاز پیاده روی اربعین بسیاری از دفاتر اینترنتی دیگر اقدام به ثبت نام زائران در سامانه سماح نمی کنند. با وجود این اما تا پیش از ۲۵ مرداد حدود یک میلیون و ۲۵۰ هزار نفر در این سامانه ثبت نام قطعی کردند. با آغاز رسمی مراسم پیاده روی اربعین از ۲۷ مرداد و تبلیغات ستاد اربعین برای سفر به عراق در روزهای ابتدایی ماه صفر، بسیاری از متقاضیان زیارت اربعین به طور کلی موفق به ورود به این سامانه و پرداخت حق بیمه و ثبت نام نشدند. برخی زائران با وجود ثبت نام و پرداخت حق بیمه اما هیچ کد پیگیری و نشانه ای از ثبت نام در سماح نداشتند، از طرفی برای دریافت ارز اربعین افراد نیازمند کارت زائر بودند و مشکلات و باگ های این سامانه در چنین موقعیتی به چشم می آمد.

رفته رفته با آغاز رسمی مراسم پیاده روی اما مشکلات سامانه سماح کمتر شد و مردم توانستند در سامانه با پرداخت حق بیمه، مرز مورد نظر برای خروج رانیز مشخص کنند. رئیس ستاد اربعین در بازدید میدانی از مرز جنوب غرب کشور یعنی شلمچه و جذابه در ۶ شهریورماه اعلام کرد که سه میلیون نفر در سامانه سماح ثبت نام کرده اند. «درصدی از این تعداد حق بیمه خود را پرداخت نکرده اند، اما با وجود این دو میلیون ۷۰۰ هزار نفر ثبت نام خود را قطعی کرده اند. رفت و آمد خیلی معوقلی در سال جاری رقم خورده، اما به دلیل ازدحام جمعیت در کربلا و مشکلاتی که در امر خدمت رسانی به بیش از ۲۰ میلیون زائر وجود دارد، درخواست داریم ماندگاری در شهر کربلا و عتبه مقدسه را حداکثر یک روز مقرر سازند و برای اینکه زائران در امر خدمات گیری دچار مشکل نشوند، حتما قبل از روز اربعین به کشور باز گردند. با برنامه ریزی و پیش بینی هایی که کمیته حمل و نقل ستاد اربعین

برای بازگشت زائران تدارک دیده است، مشکلی در زمینه بازگشت زائران وجود ندارد. تا امروز هر میزان ارز که مورد نیاز زائران بوده از سوی بانک مرکزی تهیه و در اختیار زائران قرار داده شده است.»

سردار شرفی، فرمانده قرارگاه اربعین فراجا با اشاره به تردد بیش از سه میلیون زائر در مرزهای شش گانه کشور در ۱۱ شهریور گفته بود که تاکنون بیش از یک میلیون زائر با سازماندهی منظم و در بهترین شرایط از این مرزها به کشور بازگشتند.

آن گونه که پیداست و زائران در گفت و گو با «فرهیختگان» می گویند در مرزها ظاهرا وضعیت بهتر از سال های قبل بود و مردم به راحتی از مرز خارج می شدند. برخلاف سختی پیدا کردن بلیت برای رسیدن به مرزها جهت خروج از کشور براساس گزارش های مردمی خروج از مرز ساده تر و آسان تر بود. در دو مرز شلمچه و جذابه طبیعتا انتخاب مرز شلمچه به دلیل امکانات و وضعیت بهتری که دارد، انتخاب بهتری برای خروج است؛ چرا که موقعیت مرزی آن نیز در مجاورت با شهرهای عراق قرار دارد برای همین دسترسی به ماشین های عراقی در مرز شلمچه بهتر از جذابه است. از این رو در چندسال اخیر زائرانی که در مرز جنوب غربی را برای خروج از کشور انتخاب می کنند بیشتر به مرز شلمچه تمایل دارند. امسال هم قاصه همین بود و تا دم خروج از کشور و به قول معروف گذاشتن کوله ها در دستگاه ایکس ری، موکب ها برای خدمت رسانی به زائران حضور داشتند و با مشکل قابل توجهی روبه رو نبودند. سیدمجید میراحمدی، رئیس ستاد اربعین ۶ شهریور گفته بود که در مجموع از ابتدای ای ماه صفر بالغ بر ۶۰۰ هزار نفر از این ۲ مرز تردد داشته اند که این آمار نسبت به زمان مشابه در سال قبل ۳۵ درصد افزایش داشته است. دریافت ارز اربعین طبق گفت و گو با زائران پس از حل شدن مشکلات سامانه سماح وضعیت مطلوبی داشت و بانک ها پای کار تامین ارز اربعین آمده بودند.

معصومه توحیدی از جمله زائرانی است که برای خروج و ورود به کشور مرز شلمچه را انتخاب کرده است. او در گفت و گو با «فرهیختگان» می گوید: «با توجه به اینکه روز آخر تعطیلات اربعین جمعه بود. احتمال دادم بسیاری از زائران روز بازگشت خود را به این روز موکول کنند. عده ای دل شان می خواست شب جمعه نجف یا کربلا باشند برای همین هجوم جمعیت در روز آخر را پیش بینی کرده بودم. ظهرا اربعین حدود ساعت ۱۲ و نیم به سمت پل حضرت زهرا (س) حرکت کردم. کنار پل در کربلا ماشین های مهرا ن، سامرا، کاظمین، شلمچه و... می ایستند. روی همین حساب می دانستم که می شد از آن منطقه خودم را به مرز برسم اما روز عاشورا وقتی به پل حضرت زهرا در کربلا رسیدم، اغلب ماشین ها مقصدشان مهرا ن بود و اصلا ماشین برای شلمچه نبود. کمی از منطقه دور شدم و به سمت خیابان امام حسین (ع) رفتم. یک مرد ایرانی دیدم که دنبال مسافر برای بصره بود، متوجه شدم که مقصدش شلمچه است و در مسیر بصره هم پیاده می کند. اما در مجموع روز اربعین اگر ۱۰ ماشین از کربلا به مقصد مهرا ن دیده شود، نهایتا یک تا دو ماشین به سمت شلمچه یا جذابه هست. ماشین هایی که به سمت مهرا ن می رفت، امکانات بهتری داشتند. ماشین سریع پر شد و به سمت شلمچه راه افتادیم. به خاطر ترافیک راننده ها مسیرهای فرعی انتخاب می کردند. در مسیرهای اصلی تردد بسیار بالا بود و ترافیک هم سنگین بود. قدم به قدم مسیرهای فرعی هم پر از موکب عراقی بود تا به زائران خدمت و پذیرایی کنند و تا دم خود ایکس ری موکب به پا بود. ورودی شلمچه امسال از سال قبل بزرگ تر شده بود و گیت هایی که برای خروج از کشور باز شده بودند، برای ورود از سمت عراق هم برای زائران باز بودند. این مساله ترافیک و ازدحام ورود به کشور را بسیار کمتر می کند، برای همین حتی پنج دقیقه هم در انتظار مهر ورود به کشور نماندم و سریع وارد کشور شدم. همه چیز روان پیش رفت. در محوطه بیرونی تابلوهایی وجود داشت که روی تابلوها نوشته بود به سمت پایانه درون و برون استانی در کنار آن هم

بیلبوردهای بزرگی بود که نوشته بود قطار شلمچه_خرمشهر به صورت ۲۴ ساعته رایگان. همچنین روی تابلوهایی دیگر هم نوشته بود که اتوبوس های اهواز به خرمشهر به صورت ۲۴ ساعته رایگان. حدس زدم که الان نصف شب است، اتوبوسی نباشد. با وجود این به سمت تابلوها رفتم؛ به جز اتوبوس های رایگان، اتوبوس های وی آی پی با قیمت های مختلف برای درون استان هم وجود داشت که تهران، جاپهرا و زاهدان، یاسوج، شیراز، کرمانشاه، بوشر و تمام استان هایی جنوبی را پوشش داده بود، از طرف دیگر سکونندی شده بود و به صورت منظم، مسافر سوار می شد.

جریان بازگشت از عتبات و زیارت اربعین برای تمام زائران مانند رفتن به عتبات و خروج از کشور نبود و برخی زائران برای ورود به کشور با مشکل کمبود ناوگان حمل و نقل به صورت جدی روبه رو هستند. براساس گزارش های مردمی به «فرهیختگان» تا شب جمعه در مرز مهرا ن جمعیت بالایی در صف اتوبوس مهرا ن به تهران منتظر مانده اند و وضعیت بازگشت زائران در این مرز برخلاف گفته ها آنقدر جالب نیست. استاندار ایلام گفته برای بازگشت مردم از مرز مهرا ن به شهرهایشان با ۲۶۰۰ اتوبوس نیاز است؛ چرا که حدود ۳۰۰ هزار نفر احتمالا طی روزهای آتی از مرز مهرا ن وارد کشور شوند. براساس گزارش تسنیم طبق آخرین گزارش ها از ابتدای صفر تاکنون بیش از سه میلیون و ۵۰ هزار نفر از مرز مهرا ن تردد کرده اند.

براساس گزارش های واصله به «فرهیختگان» تردد از سه مرز باشماغ، شلمچه و جذابه به راحتی و دسترسی به ماشین برای رسیدن به مقصد مورد نظر آسان بوده اما ورود زائران به مهرا ن تقریبا با چالش همراه شده است. در روز گذشته سخنگوی ستاد اربعین سازمان راهداری ایلام اعلام کرد که از ساعت ۲۴ دو شب گذشته ۱۸۰۰ اتوبوس از مهرا ن به نقاط مختلف کشور اعزام شده اند و تا پایان امشب این تعداد به ۲۵۰۰ دستگاه می رسد.

اما برای برطرف کردن این مشکل مخبر، معاون اول رئیس جمهور شب گذشته با همه استانداران تماس گرفته و از آنها خواسته همه استان ها ۳۰ دستگاه اتوبوس برای انتقال زائران اربعین از مرز مهرا ن اعزام کنند، همچنین از عصر دیروز با افزایش برگشت قابل توجه زائران اربعین حسینی، تقاضا برای استفاده از اتوبوس های بین شهری پایانه برکت در نقطه صفر مرزی افزایش قابل توجهی داشته است و تعدادی از مردم در پایانه مسافربری مهرا ن در انتظار اتوبوس هستند.

۱۶ شهریورماه سیدمجید میراحمدی، رئیس ستاد مرکزی اربعین و معاون سیاسی امنیتی وزیر کشور گفته است: «مدت ماندگاری در مرز مهرا ن که پیش تر حداکثر نیم ساعت بود هم اکنون تا دو ساعت افزایش یافته، اما تلاش سازمان راهداری و ستاد مرکزی اربعین و همه دستگاه های مسئول این است که همه زائران حاضر در مرز، تا ساعت ۲۴ اعزام شوند. سال های گذشته وضعیت حاکم بر این پایانه بسیار نامناسب بود به طوری که زائران تا ۱۵ ساعت هم در این مرز معطل می شدند که خوشبختانه این معضل برطرف شده است. با دستور معاون اول رئیس جمهور، در حال حاضر فراخوان اتوبوس ها انجام شده و در حال ایجاد آمادگی برای بازگشت زائران هستیم. موکب های ایرانی و عراقی در حال جمع آوری هستند و به همین دلیل پیش بینی می کنیم فردا بخش زیادی از زائرانی که هنوز در عراق هستند به کشور بازگردند. ۶۵۰ اتوبوس از استان های مختلف فراخوانده شده که تا ساعاتی دیگر به مهرا ن خواهند رسید ضمن اینکه ۷۰۰ اتوبوس ایرانی دیگر هم از خاک عراق به مهرا ن باز می گردند و جای نگرانی نیست.» این در حالی است که میراحمدی روز گذشته در گفت و گویی اعلام کرد: «سنوات گذشته ماندگاری زائران در مرز مهرا ن تا بیش از ۱۵ ساعت بود. به فضل الهی و اقدامات دولت، این انتظار را به کمتر از نیم ساعت کاهش دادیم. در شرایط فعلی، ماندگاری زائران بین دو تا پنج ساعت است، بیش از هزار دستگاه اتوبوس به سمت مهرا ن در حال حرکت هستند و ان شاء الله

تا ساعت ۲۴ به مرز خواهند رسید، البته اتوبوس ها تدریجا طی ساعات مختلف وارد می شوند. طبق دستور معاون اول رئیس جمهور به استانداران و پیگیری های وزیر کشور بیش از هزار دستگاه اتوبوس، مینی بوس و ون را اعزام مرز کردیم که تدریجا وارد مرز شده اند. براساس جمع بندی با مسئولان وزارت راه، ان شاء الله تا ساعت ۲۴ موج برگشت را مدیریت خواهیم کرد و زوار منتقل خواهند شد.»

البته در این بین نیروی هوایی ارتش یک فروند هواپیمای ایلوشین را برای انتقال زوار ایلام به مهرا ن اختصاص داده و یک خط هوایی فعال شده است. چند صد تن از مسافران با یک پرواز ایلوشین از فرودگاه ایلام به تهران منتقل شدند. این پرواز روز گذشته در فرودگاه مهرآباد به زمین رسید.

همچنین باقرجوان، سخنگوی ستاد اربعین سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای گفته است: «در حالی که انتظار می رفت زائران در مسیر بازگشت در بازه زمانی سه روزه وارد کشور شوند، هم اکنون شاهد حجم بالای ورود زائران به کشور در همه پایانه های مرزی هستیم. با توجه به اینکه حجم تقاضای سه روزه زائران در بازه زمانی یک روزه اتفاق افتاده، ورود تدریجی ناوگان حمل و نقل به پایانه های مرزی موجب می شود زائران دقیق و ساعتی را در انتظار باشند. ورود این ناوگان با توجه به ظرفیت و حجم محورهای مواصلاتی تدریجی بوده تا بتوانیم پاسخگوی تقاضای زائران در سفرهای بازگشت باشیم. در روز ۱۵ شهریور ماه مقارن با روز اربعین شهادت حضرت ابا عبدالله الحسین (ع) در هزار دستگاه وسیله حمل و نقل عمومی نسبت به جابه جایی ۵۵ هزار و ۲۸۳ زائر از مرز مهرا ن اقدام کرده اند. همچنین در شبانه روز گذشته با صدور ۴۴۳ صورت وضعیت ۱۵۰۳۷ زائر از مرز شلمچه و با صدور ۲۹۵ صورت وضعیت ۸۸۲۲ زائر از مرز جذابه به مقاصد مورد نظر جابه جا شده اند. این گزارش حاکی است ۳۳۴۹ زائر اربعین با صدور ۱۳۵ صورت وضعیت از مرز خسروی، ۶۹۶ زائر در قالب صدور ۱۵۱ صورت وضعیت از مرز باشماغ و ۸۳۵ زائر با صدور ۱۷۱ صورت وضعیت از مرز ترمچین طی شبانه روز گذشته به نقاط مختلف کشور عزیمت کرده اند.»

براساس اطلاعات سامانه های مرکز مدیریت راه های سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای، پیش بینی می شود در روز ۱۶ شهریور ماه تا پایان وقت حدود ۱۹۵ هزار زائر از مرز مهرا ن که بیشترین تقاضای جهت ورود را دارد، وارد خاک کشورمان شده باشند.

به چگونگی ورود زائران پاکستانی از مرز ریمدان نیز به طور تفصیل در گزارش «میرجواه حسینی شد» پرداختیم و از معطلی های چند روزه زائران غیرایرانی و عمدتا پاکستانی در مرزهای جنوب شرقی کشور برای رسیدن به شلمچه نیز گفتیم. بعضی از زائران هشت روز را در موکب های ریمدان به دلیل نبود ناوگان حمل و نقل منتظر مانده بودند. وضعیت پروازهای ایرانی از فرودگاه نجف نیز طبق گزارش های مردمی تاخیرهای مکرر و طولانی داشته و این امر بدون اطلاع رسانی قبلی و عذرخواهی ایرانی ها از مسافران بوده است. مساله ترابی و ورود مسافر به کشور چه از طریق هوایی و چه از طریق زمینی متأسفانه تمام تلاش ها برای خروج و بدرقه مسافران به عتبات را کمزنگ می کند و این گزاره در ذهن زائر به وجود می آید که اربعین پس از گذشت روز اربعین حسینی برای مسئولان به پایان رسیده است. آنچه انتظار می رود یا انتظار می رفت نظم و ساماندهی تمام مرزهای کشور برای ورود زائران است. بی شک هیچ کس منکر کارهای انجام شده و روان بودن برخی مرزهای کشور در ورود زائران نیست اما این به آن معنا نیست که سایر مرزهای کشور مانند مرز مهرا ن با چالش کمبود ناوگان حمل و نقل روبه رو شوند و در نهایت پس از برخوردن به چالش، مسئولان برای برطرف سازی آن ورود کنند. طبیعتا با توجه به تعداد زائران خارج شده از کشور باید برای این تعداد از زائر نیز چاره ای اندیشیده می شد و پیش از به وقوع پیوستن چالش و به وجود آمدن صف های چند صد متری برای صندلی اتوبوس تمهیدات و تصمیمات لازم اتخاذ می شد.

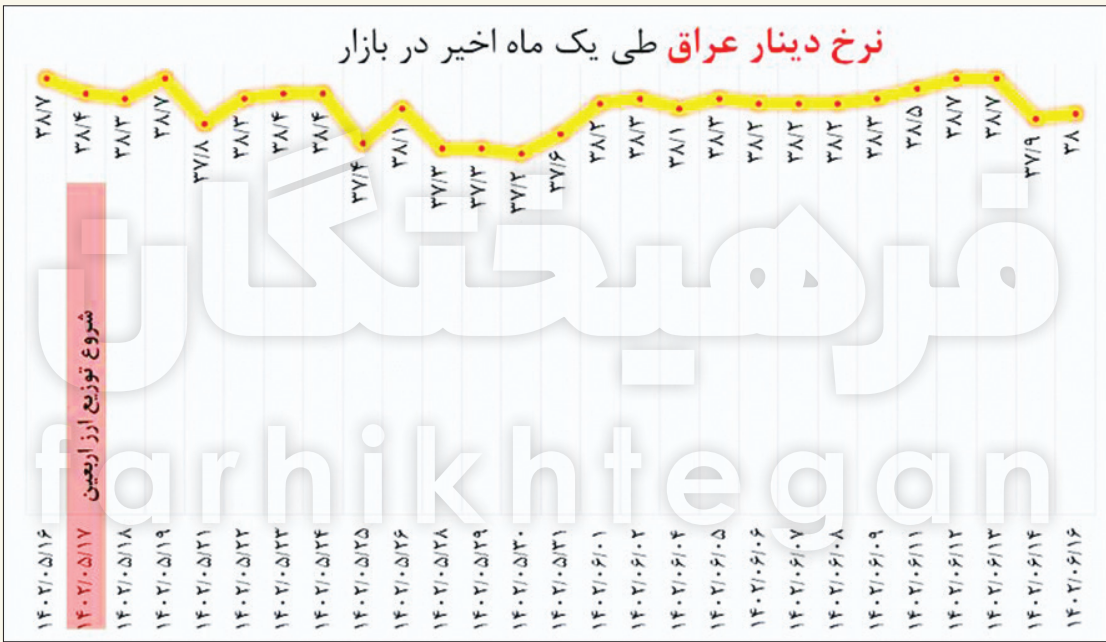
موفقیت سیاست دلارزدایی از ارز اربعین

مهدی عبداللهی

دبیر گروه اقتصاد

در سال های گذشته با افزایش تقاضا برای ارز مسافرتی (دلار) در سفر اربعین معمولا این افزایش تقاضا باعث نوسان در قیمت دلار می شد. اما مشکل فقط این نبود، تشکیل صف های طولانی دریافت ارز برای بسیاری از زائران اربعین دشواری های زیادی ایجاد می کرد. در سال جاری با مجموعه اقدامات بانک مرکزی نسبتا تنهه صف های طولانی جمع شد، بلکه بازار ارز نیز نوسانی را تجربه نکرد، به طوری که بررسی نرخ دلار از ابتدای توزیع ارز مسافرتی (دینار) نشان می دهد طی این مدت دلار در بازار در محدود ۴۹ هزار تومان بوده و تغییر خاصی را تجربه نکرده است. همچنین طی این مدت هر دینار عراق با کاهش جزئی از ۳۸٫۷ در ۱۷ مردادماه به ۳۸ تومان در ۱۶ شهریور رسیده است. کارشناس می گویند این اتفاق قابل تقدیر در نتیجه ۱. اتخاذ سیاست دلارزدایی از سبد ارزی زائران اربعین و جایگزینی دینار به جای دلار و ۲. افزایش کمیته و کیفیت سیستم توزیع ارز مسافرتی از سوی بانک مرکزی رخ داده است. آمارهای بانک مرکزی ایران نشان می دهد تا روز چهارشنبه هشتم شهریور مجموع ارزهای فروخته شده مسافرتی به بیش از ۱۶۰ میلیارد دینار رسیده است. با این حساب اگر میانگین هزینه هر زائر اربعین، حدود ۱۰۰ هزار دینار باشد این یعنی حدود یک میلیون و ششصد هزار نفر توانسته اند از خدمات

تدابیر ویژه کمک قابل توجهی به سهولت دسترسی مردم به دینار عراق کرد. بانک مرکزی نیاز ارز اربعین زائران را بدون هیچ خللی تامین کرد، به طوری که شاهد بودیم برخلاف سالیان گذشته صف های طولانی

ارائه شده توسط بانک مرکزی برای ارز اربعین استفاده کنند. در این خصوص، حجت الله فرزانی در گفت و گو با ایرنا می گوید: «اقدامات بانک مرکزی در مدیریت بازار ارز اربعین قابل تقدیر است؛ چراکه با